

ע.ע.

2271

פרוטרול סיס' 8/1

מישיבת וועדת העבודה
מיום ד', כ"ה בכסלו תשי"ח - 18.12.57

ב נ ח ו :

חברי הוועדה: כ. אידלסון - ס"ס היו"ר
י. אלסוגי
מ. ארם
ב. צ. הראל
א. וילנסקה
י. קהנמן
י. רייפמן
א. שוסטק

מזכמים: פ. ספיר - שר המסחר והתעשייה
צ. בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
א. לבנה - מטעם משרד המשפטים
מ. שלגי - " " "

סדר-היום: 1. המצב בבית-חרושת פלאולם.

ס"ס היו"ר ב. אידלסון: פווח את הישיבה.

הזכנו את שר המסחר והתעשייה כדי לשמוע
ממנו פרטים על התפתחות העניינים בבית-חר פלאולם.

שר המסחר והתעשייה: לפני שנה, בערך, סיפר לי אהרן סחברי
הנהלת "כור", כי חברתו החליטה לרכוש
את בית-חר פלאולם, לא הגבתי על כך, לא לחיוב ולא לשלילה, אם כי
בדרך-כלל אני מבקר שכל יוזם ציבורי יעסוק בבנין מפעלים חדשים.
בינתיים החליטה "כור" לא לרכוש את המפעל, אולם כעבור זמן מה דלף
הענין לעהונות ובצורה שלמנהל פלאולם יכלה להיות הרגשה שמתכוונים
להזיק לו.

כעבור זמן מה פנה אלי מנהל "פלאולם",
בחטיבת התאחדות בשלי העשייה, בבקשה שניתן לו הלוואה כדי להשתחרר
מחלק החובות בעלי ריבית קצוצה.

בדרך-כלל, הפרוצדורה שלנו למתן הלוואות
לחעשייה היא: יש לנו מומחים למקצועות העיקריים, ואם מפעל מבקש הלוואה,
אנו מוטרדים למדור המיוחד בחטיבת החעשייה, שבראשה עומד מהנדס, לברר א

תכניתו. בירור הצד הכלכלי של המפעל נמסר לטכנאים של משרדנו, ואח"כ עובר העניין בירור וועדת החיאות של משרדנו. כן יש לנו מוסד ציבורי לאישור הלוואות, שבו משתתפים אנשי ציבור מעילם המעשה: התאחדות בעלי תעשיה, חברה העובדים ובנקאים. כל הלוואה חייבת לעבור אישור מוסד ציבורי זה, בקשר להלוואות למפעלים הנמצאים במצב קשה, אנו מקיימים התייעצות מוקדמת עם שר האוצר.

גם בקשר להלוואה ל"פלאוט" נהגנו

לפי הפרוצדורה הנ"ל, ואם אינני טועה העברתי את העניין גם לבירור וועדת השרים לענייני כלכלה. כן ביקשתי מסר בבלי, אחד מרואי החשבונות המקובלים ביותר, לבדוק את העניין, והוא המליץ על סגן הלוואה בערבויות בטוחות.

נחנו ל"פלאוט", באמצעות בנק לאומי

ובנק דיסקונט, הלוואה של 400.000 ל"י, וקיבלנו יעבור ראשון על המפעל והוצליה, שמציעים כשבילו 450.000 ל"י, ועל המפעל ברמת-גן. המפעל קיבל הלוואה נוספת מהבנקים בסך 280.000 ל"י וקיבלו יעבור על המפעל ברמת-גן. ביחד מגיעים השעבודים ל-680.000 ל"י.

לא שמעתי על העניין זמן רב, עד שאנשי

פלאוט פנו אלי בבקשה להלויאה נוספת, זשוב כדי להשתחרר מחובות בעלי ריבית קצוצה. כן הוסיפה בפני גם מזלחת מטעם מועצת פועלי רמת-גן, שהיתה מורכבת מכל צבעי הקיטה, בבקשה לעזור למפעל לצאת מהמצב, כי אחרת הוא על להיטגר.

קיימתי בירורים עם ועד העובדים של

המפעל. הם הניעו נכונותם להיכנס לשותפות עם בעל המפעל בתנאים הבאים:
 1. לפטר 30 איש מתוך 120 האנשים העובדים במפעל; 2. לקבוע משכורת מכסימם של 250 ל"י לחודש, במקום המשכורת המסוצעת של 450 ל"י לחודש, שהיתה נהוגה עד כה; 3. לבטל את שיטת הפרמיות הקיימת, שהיתה סלאכותית,

אמיתי לועד העובדים שאני רוצה לשמוע

קודם את דעת ההסתדרות, כי כקואופרטיב בודאי יזדקקו לאמצעים ממרכז הקואופרציה. בהסתדרות היו הפקדים בקשר לחכנית זו.

כאתי לוועדת השרים לענייני כלכלה בהצעה

שהמטלה היחן למפעל הלוואה של 150.000 ל"י, בתנאי שהפועלים יכנסו כשותפים למפעל לפי התנאים שהציעו, ובעוד שנתיים יבדקו מחדש את מצב העניינים ויראו אם אפשר לשנותם. כן הצעתי לבקש ממרכז הקואופרציה הלוואה של 100.000 ל"י, כדי לאפשר לפועלים לקנות את המניות ולהיכנס כשותפים למפעל.

בינתיים הקיימו בהסתדרות דיונים בנוהן

ואנוכי נסעתי לחו"ל. בשובי שמעתי כי הממשלה כבר נתנה את ההלוואה בסך 150.000 ל"י, שוב דרך בנקים בערבות משותפת, והחוב הכולל של כל השעבודים הגיע ל-830.000 ל"י.

לפועלים עצמם התעוררו ספיקות אם להיכנס

למפעל, כי סדי פעם כפעם נחגלו חובות חדשים שלא היו רשומים, כמו חוב לאחיו של מנהל החשבונות הראשי. ביררתי את העניין שוב בהסתדרות, וסוכס למנות וועדה נוספת בת 3 אנשים: איש מרכז הקואופרציה, איש משרדנו ואיש חברה העובדים. הוועדה בדקה את העניין וקבעה שבתנאים הקיימים אין היא מייצעת לפועלים להיכנס לשותפות במפעל. איש משרדנו נתן חוות-דעה נוספת הקובעת כי המפעל החנהל באופן בלתי יעיל, בלתי משקי, ובתנאים מסויימים היה ניהול גרוע על דעת המנהלים, מנהלי החשבונות והפועלים גם יחד.

ע.צ.

הודענו לפועלים כי המצב הקשה שבו נתון המפעל נוצר כחוצאה מכך שהיוסמו בו 30 איש מיוזמים, היו בו הוצאות כלליות גדולות, משכורות גדולות של מנהלים ומנהלי חשבונות. הודעתי שאני מסלק ירי מן העניין, וכי עד שלא חבוא הצעה נוספת מכל הצדדים על גיוט כספים נוספים חוץ מהמשלה, לא אמליץ בפני הממשלה על הלוואה נוספת.

מענה החלו לבוא אלינו הצעות רשמיות ובלתי רשמיות של ב"כ מוזכרות מועצת הפועלים. אמרתי שאני סחכה להצעות רשמיות מכל הצדדים, בינתיים המפעל סגור, הודעתי למוזכרות מועצות הפועלים שיחד עם הנהלת המפעל עליה להביא הצעות להטדר הבעיות, ורק אז אוכל להביא את העניין בפני הממשלה.

ס"פ היו"ר ב. אידלסון:

אני כציעה לדחות את הויכוח לישיבה הבאה ולהסתפק עמה בשאלות לאינפורמציה נוספת.

א. וילנסקה:

שנעתי סכמה פועלים, העובדים ב"פלאלום" עשרות בשנים, כי כר הילטן מומחה לסידור פשיטות רגל, ושגם לפני בואו ארצה הצליח לסדר בנירנברג פשיטת רגל שכחוצאה טמנה יכול היה אחר-כך להסיח בי"חר במקום אחר.

האם ידוע לשר המסחר והתעשייה כי יש

לכר הילטן שותפות בני"חר בכפר סבא?

האם ידוע לשר כי הופיעו בעלי חוב כוזבים

ביותר, כולל בני משפחה, שלפי התרשמות העובדים זו הצגה שנועדה לעשות רושם של הפסדים בכדי לא לשלם את שכר הפועלים?

האם ידוע לשר כי חלק מהפועלים, שעבדו

במפעל במשך עשרות שנים, הם קטועי אצבעות, אינוולידים, בגועים בסחלות ריאות; שרוב הפועלים אינו מסכים ואיננו יכול לעזוב את מקום העבודה, ראשית, מפני שאינם בגיל שבו הם יכולים לפנות ללשכה, ושנית, מפני שהם משוכנעים כי הם חיוניים למפעל ושהמפעל יכול להמשיך בעבודתו.

האם ידוע לשר כי הודיעו לפועלים שקבוצה

של חרשתנים, ביחד עם כר הילטן, סוכנים להיכנס כחזרה לעסק ב-3 תנאים: 1. לפטר מחצית העובדים; 2. להוריד את השכר; 3. להעלות את הנורמות?

האם ידוע לשר כי הפועלים התרשנו שכל

ענין פירוק השותפות זו אחת הצורות שבהן משמש המעביד כדי לפטר ללא הצדקה את העובדים, שנחנו את כל כוחם, כשרונם ומוסמיותם לעבודה, לאחר עבודה של קרוב ל-20 שנה?

האם ידוע לשר, כי הפועלים אינם מסכימים

לפיטורים ומשתוכמים מדוע אין הממשלה מניעה את בעל המפעל להפעיל את מפעלו שלא ע"י חיסות של פיטורים והורדת שכר?

ס"פ היו"ר ב. אידלסון:

לו חברת הכנסת וילנסקה היתה נוכחת בהתחלת הישיבה, היתה חוסכת לעצמה חלק מהשאלות.

י. ריפתין:

השר נקט בשכר העבודה שהיה נהוג במפעל, שלפי הערכתו הוא כוגזם. האם יש איזה הערכה על ההוצאות המיוזרות של האדמיניסטרציה בהשוואה להוצאת אחרות?

ע.ע.

מהי הערכה הישר לגבי הגדרת חובות המפעל

לפועלים?

האם כל ההלוואה למפעל, המסתכמות
ב-830,000 ל"י, ניתנו בתקופת כהונתך
כשר המטחר והתעשייה, או/בתקופת כהונתם של שרים אחרים?

א. שוטסק:

אנחנו נחנו רק 550 אלף ל"י. 280 אלף
ל"י ניתנו ע"י הבנקים.

שר המטחר והתעשייה פ. ספיר:

שר המטחר והתעשייה מטר, כי השכר המסופע
במפעל היה גבוה, שהיה עודף בהוצאות

א. שוטסק:

אדמיניסטרטיביות, חוסר יעילות ומספר מופרז של מועלים, האם הוא גילה כל
זאת לאחר סגן ההלוואה בסך 400,000 ל"י? בדרך כלל, לפני שהמטלה ניתנת
הלוואות למפעלים, האם איננה בודקת את יעילותם? למה ההתענינות באה רק
לאחר שנוצר משבר?

מהו סכום החובות המגיעים לפועלים ומי
האחראי להם?

ט. ארם:

האם בודקו את נכסי בעל המפעל לאחר שהוא

משט את הרגל, וכה ככלל עושים בנקרים כאלה?

אשר להצעה בדבר צמצום מספר העובדים
במפעל, האם טר ובר רק במועלים או גם בסגנון האדמיניסטרטיבי?

האם קיימת כגמה במשרד המטחר והתעשייה
לברוק מכאן ואילך את יעילות המפעלים, הוצאותיהם ורמת ריווחיהם לפני שהם
מקבלים הלוואות מסלתיות?

האם ישנן התחייבויות והתקשרויות של

המפעל בשטח הייצוא?

מהו ערך המפעל, מהו ערך המלאי שבו,
האם הוא באמת פסיבי, או שהעבודה בו
נפסקה מפני שאיננו יכול לעמוד בהחזרות בגלל התנאים המיוחדים שבו?

ב. צ. הראל:

לשאלות חברת הכנסת דילנסקה:

שר המטחר והתעשייה פ. ספיר:

אינני יודע על מעשיו של מר הילמן
בנירנברג - אני סוכן לברוק זאת. אני יודע שהוא נמצא בארץ למעלה מ-20
שנה.

במקרה אני כפר-סבאי ומכיר את מפעליה
עד היום לא ימעיני יש למר הילמן שיתפות במפעל בכפר טבא - אני סוכן
לברוק זאת.

כבר אמרתי כי הופיעו בעלי חוב שלא

היו רשומים, כמו אחיו של מנהל החשבונות הראשי.

לא בעלי המפעל הציעו לפטר מחצית

הפועלים, להוריד את השכר ולהעלות את הנורמות, ועד העובדים הציע לפטר
25% מהעובדים, ביניהם פועלים, מנהלי עבודה ופקידים, ואף הביטחו להביא
את רשימת העובדים שלועתם יש לפטר. לאחר שהמפעל נסגר פנו אלי כספר
פועלים ואסרו כי המפעל יכול לעבוד במלוא תפוקתו גם ב-60 עובדים.

ע.ע.

טובות מועצת הפועלים אשרה שהמספר מוגזם, אולם המפעל יכול לעבוד ב-75-70 איש, ועד העובדים עצמו אמר לי, כי לדעתה שיטת הנורמות שהיתה קיימת במפעל איננה צודקת ושהם רוצים לעבור לשיטת פרמיות חדשה. הפועלים עצמם הציעו, בכתב, להוריד את השכר ל-250 ל"ל ככסויים, במקום שכר ממוצע של 450 ל"ל שהיה קיים במפעל עד כה - על יסוד כל התנאים הנ"ל הם כוכבים להיכנס בשותפות למפעל.

אינני יודע על איזה פיסורים מדברת חברה הכנסת וילנסקה, המפעל פשט את הרגל, והוא סגור מפני שאין לו בטה לשלם שכר ובטה לקנות חומרי גלם.

המטלה קובעה את אחוזי ההלוואות לתעשייה ואחוזי ההלוואות לחקלאות, ואשר להלוואות למפעלים, הן ניתנות באמצעות הבנקים, וחזקה עליהם שלא יחזו אותן ללא בטחון מספיק.

ענין ההלוואה בסך 400,000 ל"ל היה בדיון ועדת השרים לענייני כלכלה וקבעו בו 4 גורמים: 1. "סולל-בונה" רצתה לקנות את המפעל, ומאחר שלא קנתה לא יכולנו לתת למפעל לפשוט את הרגל; 2. דאגנו ל-120 המשפחות המהפרבנות מהמפעל, העסק אנשים אלה ע"י הקמת מפעל חדש היה עולה לנו הרבה יותר; 3. המפעל ייצר תוצרת טובה, שהצרכנים העדיפוה על תוצרת אחרת, למרות שמוירה היה ב-10% יותר; 4. המפעל קיים למעלה מ-20 שנה, ולא רצינו לתת לו ליפול.

אשר לשאלה מדוע לא דאגנו קודם ליעילות המפעל, ישנם עוד כמה מפעלים בארץ שאם ייטשכו בהם החבאים הקיימים בהם, צפוי להם אותו עתיד, את העזרה נחזו לא למעביד, כי אם למפעל.

במפעל הועסק כמספר מוגזם גם של פועלים, גם של מנהלי עבודה וגם של טכנאי הסיוע. אינני יודע את החלוקה הסדרויות בין הפועלים והאדמיניסטרציה, ועד העובדים הציע לפטר 30 איש, כולל אנשי האדמיניסטרציה. למפעל יש 3 טיני חובות לפועלים: שכר, פיצויים וחוב לכבשתים. המפעל אחראי לחובות אלה.

המפעל נמצא במצב של חשיטת רגל בגלל 4 סיבות: 1. שכר גבוה; 2. הוצאות כלליות גבוהות; 3. ריבית קצוצה; 4. התלחשות שאינני יכול להגיש עליהן. יש אומרים כי יש לבעל המפעל כספים בחו"ל - אינני יכול להגיד אם זה נכון, או לא.

במספר תעשיינים רוצים לגייס טכום של 300-400 אלף ל"ל, כדי לעזור לפתוח את המפעל בהנהלת הבן, וכאשר המפעל יכנס לפעולה, יבררו כמה הוא זורה, כי כל המפעל שורה אחרת בזמן פעולה ואחרת בזמן פירוק.

בדרך-כלל אנו בודקים את רמת הרווח של המפעלים, התוצרת של "פלאום" היחה טובה, והעובדה שהצרכנים הטכנים לשלם בעדה 10% יותר מאשר בעד תוצרת אחרת מעידה כי המפעל יכול היה להמשיך בקיומו אילו היו בו חבאים או בייקטיביים של עבודה.

ערך הכלאי של המפעל הוא 350 אלף ל"ל. החוב לפועלים מגיע ל-400,000 ל"ל.

אני מוכן לבדוק מה היה הייצוא של המפעל
בקשר לשמועות המתהלכות כי בעל המפעל השאיר כספים בחו"ל, אינני סבור
שהייצוא של המפעל היה גדול.

ס"ס היו"ר ב. אידלסון:
אני סודה לשר על האינפורמציה שמסר לנו.
אני מקווה שמימצא דרך להצלת הפועלים
והמפעל.

א. וילנסקה:
לדעתי, היה זה טבעי שתישמע חוות-דעה
הייערה שלא ישארו עובדים ברחוב.

ס"ס היו"ר ב. אידלסון:
כפי שאמרתי, הדיון על נושא זה יתקיים
בישיבה הבאה.
